

**GRAĐANSKA
ALIJANSA**

Civic Alliance - Aleanca Qytetare

Izvještaj

„MONITORING ŠTAMPANIH MEDIJA O PROCESU EVROPSKIH INTEGRACIJA U CRNOJ GORI“

za period od 1. jula do 31. avgusta 2018. godine

Podgorica, septembar 2018

SADRŽAJ

I Uvod	3
II Izvještaj za jul 2018. godine.....	4
III Izvještaj za avgust 2018. godine	8
IV Metodologija istraživanja	12

Ovaj izvještaj dio je projekta „Profesionalno, etički i sa povjerenjem“ koji sprovodi dnevni list Vijesti (Daily Press d.o.o.) u partnerstvu sa Televizijom Vijesti i Građanskom alijansom, a finansira ga Evropska unija. Mišljenja i stavovi iznijeti u ovom izvještaju pripadaju autoru – Građanskoj alijansi i ni na koji način se ne mogu smatrati stavovima Evropske unije niti projektnih partnera.

I UVOD

Građanska alijansa sprovodi monitoring svih pet crnogorskih dnevnih štampanih medija u periodu od 1. jula 2018. do 1. marta 2019. godine kroz projekat koji je podržan od strane Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori. Štampani mediji koji su obuhvaćeni ovim izvještajem su Pobjeda, Vijesti, Dan, Dnevne novine i Sloboda.¹

Cilj monitoringa je da se utvrdi koliko mediji izvještavaju o procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji i koliko se građani istinski mogu informisati kroz štampane medije o ovom procesu. Za potrebe medijskog monitoringa razvijena je posebna metodologija koja je dostupna na kraju ovog izvještaja.

Izvještaji će u narednom periodu biti objavljeni dvomjesečno, a na njemu radi petočlani tim Građanske alijanse.

¹ Dnevni list Sloboda prestao je sa objavljivanjem 4. jula, pa se podaci iz monitoringa vezani za ovaj list odnose samo do tog datuma. Ovaj dnevni list je najavio nastavak objavljivanja nakon sezone godišnjih odmora, od septembra 2018.

II IZVJEŠTAJ ZA JUL 2018. GODINE

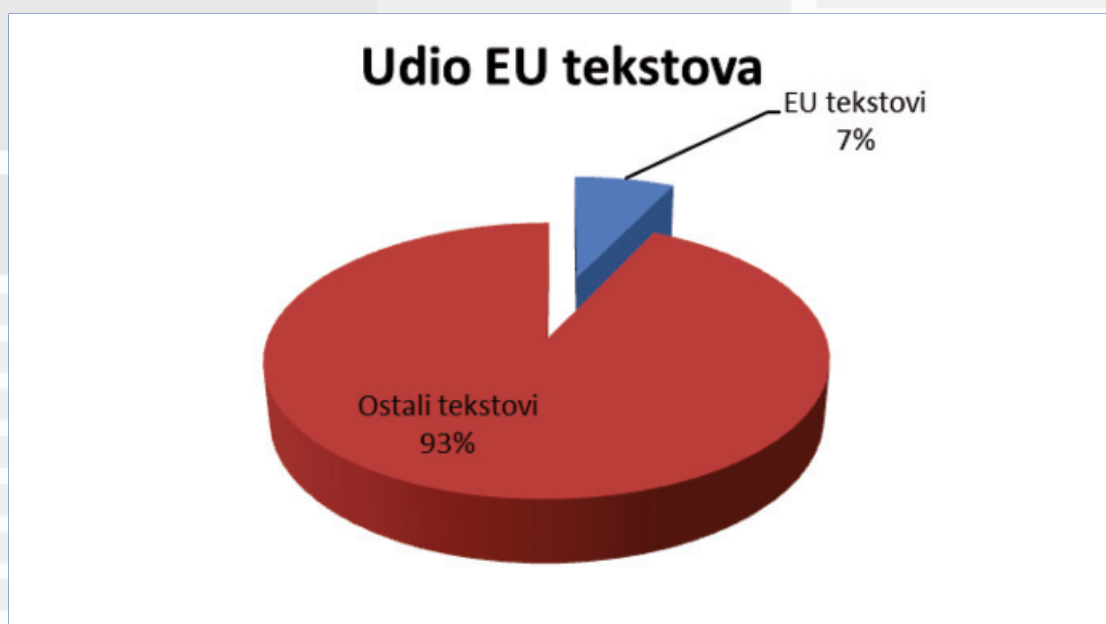
U posmatranom periodu tek svaki četrnaesti tekst u štampanim medijima odnosio se na proces evropskih integracija Crne Gore. Najviše je bilo članaka u kojima su evropske integracije tek pomenute – preko 420, zatim onih koji su se primarno odnosili na proces EU integracija u tehničkom smislu – 150. Najmanje je bilo članaka koji su se primarno odnosili na proces EU integracija ali u dijelu koji se tiče evropskih standarda i vrijednosti – ostaje preko 80.

Najveći broj tekstova vezanih za Evropske integracije objavljeno je u rubrikama koje se odnose na Politiku. Najviše tekstova odnosilo se na državni nivo, naslovi su u najvećem broju slučajeva odgovarali suštini, odnosno sadržini teksta, a članci posvećeni Evropskim integracijama su se u skoro svakom petom slučaju našli na naslovnoj strani novina.

Tip teksta koji je najviše korišćen za informisanje o procesu Evropskih integracija bio je izvještaj, zauzimali su najčešće jednu četvrtinu strane, a najviše je bilo tekstova koji su po sadržini bili neutralno intonirani.

(a) Monitoring štampanih medija

U pomenutim štampanim medijima u toku jula objavljeno je ukupno 9.330 tekstova, od kojih se u 661 tekstu radilo o EU, što predstavlja tek sedam odsto.

Izvor: Građanska alijansa

Primarno o EU (tehnički i standardi i vrijednosti) govorilo se u 234 objave, dok je EU samo pomenuta u 427 objava.

Tekstovi	Primamo o EU - tehnički	Primamo o EU – standardi i vrijednosti	EU Integracije samo pomenute	Ukupno
DAN	49	21	129	199
DNEVNE NOVINE	45	26	104	175
POBJEDA	44	19	112	175
SLOBODA	1	0	3	4
VIJESTI	11	18	79	108

Izvor: Građanska alijansa

(b) Rubrike, veličina i vrsta tekstova

Kada su u pitanju rubrike u kojima se EU pojavljivala prednjači politika (273), ostale rubrike poput svijeta, foruma i slično (202), društvo (122) i ekonomija (64).

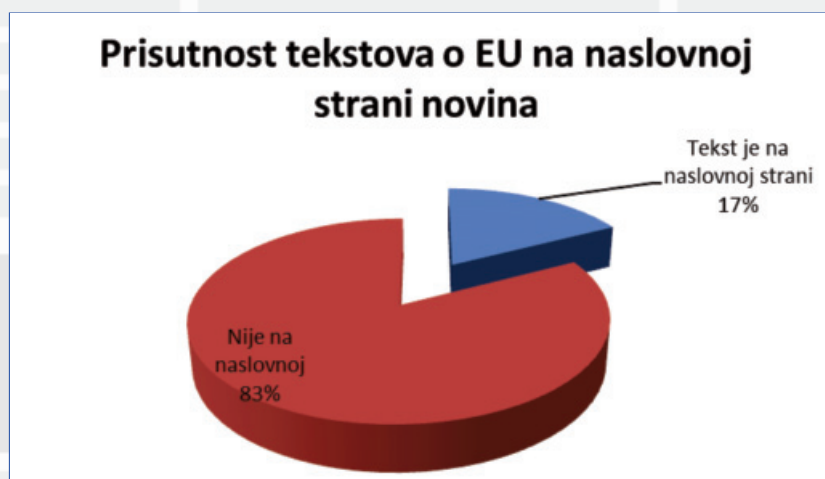
Rubrike	Politika	Društvo	Ekonomija	Ostalo	Ukupno
DAN	101	29	16	53	199
DNEVNE NOVINE	79	33	15	48	175
POBJEDA	66	35	25	49	175
SLOBODA	3	1	0	0	4
VIJESTI	24	24	8	52	108

Izvor: Građanska alijansa

Nivo značaja teme uglavnom je bio nacionalni (397), zatim globalni (214), dok su se lokalnim temama mediji bavili u 50 tekstova.

Naslov je u većini odgovarao suštini teksta (653), dok naslov nije odgovarao u osam objava.

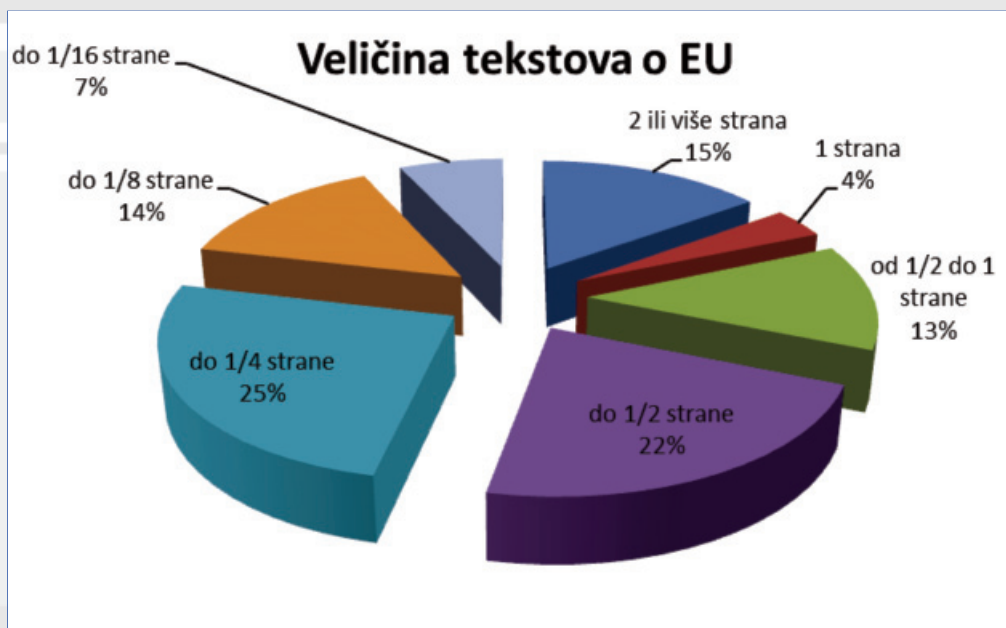
Tekstovi sa EU našli su se 115 puta na naslovnoj, što čini 17 odsto od ukupno objavljenih tekstova.

Izvor: Građanska alijansa

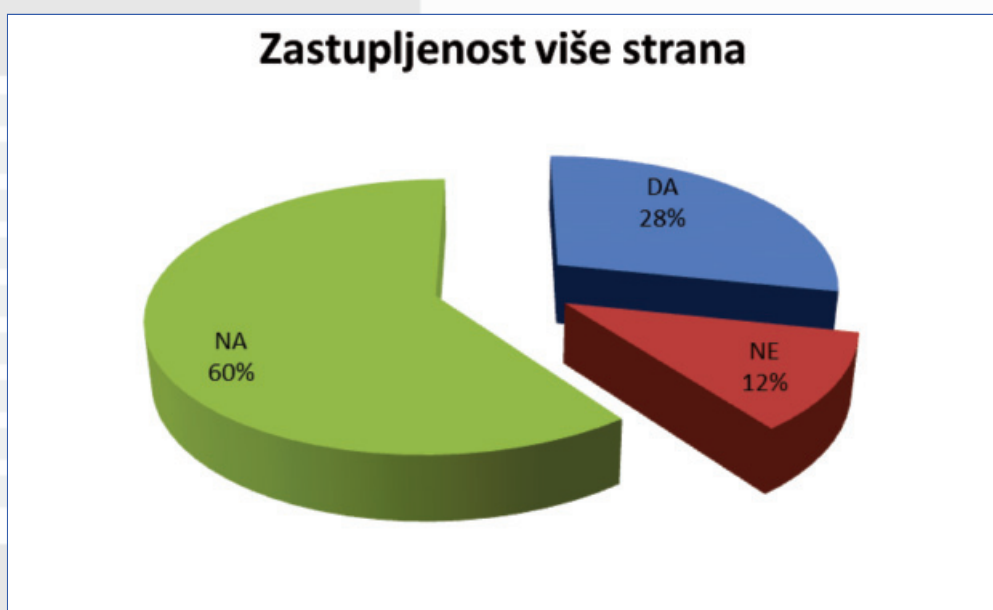
Tip teksta koji je najviše korišćen za informisanje o EU bio je izvještaj (332), zatim kratka informacija (157), analiza (63), intervju (54), komentar (42), dok su ostale forme korišćene u 13 objava.

Tekstovi obuhvaćeni monitoringom su u većini slučajeva zauzimali do četvrtine strane (25 odsto) a nakon toga polovinu strane (22 odsto).

Izvor: Građanska alijansa

Kada je u pitanju zastupljenost strana u 60 odsto objava nije bilo moguće odrediti zastupljenost strana – ovaj podatak ne treba da čudi s obzirom da su izvještaji i kratke informacije bili najčešći tipovi tekstova. Kao primjer može se navesti izvještaj sa sastanka vladinih službenika sa drugim zvaničnicima gdje ne postoje dvije strane s obzirom da se radi o protokolarnim susretima.

Izvor: Građanska alijansa

Samo osam tekstova koji su obuhvaćeni monitoringom nastali su u okviru projekta koji se finansira iz EU, dok ostala 653 teksta nisu bila dio projekata, što čini manje od jedan odsto svih tekstova objavljenih u toku jula.

(C) Ton tekstova i raznovrsnost izvora informacija

Uglavnom je korišćen neutralni ton (465), zatim pozitivni (158), dok je negativna intonacija primijećena u 38 objava.

U 58 odsto objava novinari su koristili samo jedan izvor informisanja, u 16 odsto nije bilo moguće odrediti izvor informisanja, takođe u 16 odsto objava korišćena su tri ili više izvora, dok je u samo deset odsto objava bilo dva izvora informisanja.

Izvor: Građanska alijansa

U monitoringom obuhvaćenim tekstovima većinom su se koristili zvanični izvori informisanja (417), bilo je i drugih izvora u čak 149 tekstova, dok je u 95 objava bilo nemoguće odrediti izvor informacija ili ga uopšte nije bilo.

III IZVJEŠTAJ ZA AVGUST 2018. GODINE

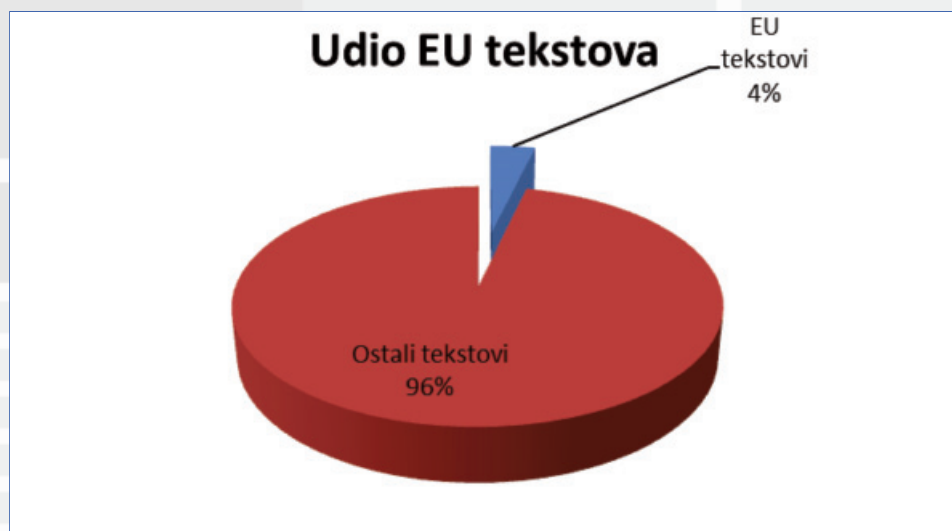
U avgustu tek svaki dvadesetsedmi tekst u štampanim medijima odnosio se na proces evropskih integracija Crne Gore. Najviše je bilo članaka u kojima su evropske integracije tek pomenute – 275, zatim onih koji su se primarno odnosili na proces EU integracija u ali u dijelu koji se tiče evropskih standarda i vrijednosti – 73. Najmanje je bilo članaka koji su se primarno odnosili na proces EU integracija u tehničkom smislu – 56.

Najveći broj tekstova vezanih za Evropske integracije objavljeno je u rubrikama koje se odnose na Politiku - 145. Najviše tekstova odnosilo se državni nivo, naslovi su u najvećem broju slučajeva odgovarali suštini, odnosno sadržini teksta – zabilježana su samo dva teksta da naslon nije dogovarao suštini. Članci posvećeni evropskim integracijama su se se u skoro svakom petom slučaju našli na naslovnoj strani novina.

Tip teksta koji je u avgustu najviše korišćen za informisanje o procesu Evropskih integracija bio je izvještaj, objave su zauzimale najčešće polovinu ili cijelu stranu, a najviše je bilo tekstova koji su po sadržini bili neutralno intonirani.

(a) Monitoring štampanih medija

U pomenutim štampanim medijima u toku avgusta objavljeno je ukupno 11.015 tekstova, od kojih se u 404 teksta radilo o EU, što predstavlja tek četiri odsto.

Izvor: Građanska alijansa

Primarno o EU (tehnički i standardi i vrijednosti) govorilo se u 129 objava, dok je EU samo pomenuta u 275 objava.

Tekstovi	Primamo o EU - tehnički	Primamo o EU - standardi i vrijednosti	EU Integracije samo pomenute	Ukupno
DAN	16	25	90	131
DNEVNE NOVINE	15	18	68	101
POBJEDA	19	12	60	91
SLOBODA	0	0	0	0
VIJESTI	6	18	57	81

Izvor: Građanska alijansa

(b) Rubrike, veličina i vrsta tekstova

Kada su u pitanju rubrike u kojima se EU pojavljivala prednjači politika (145), ostale rubrike poput svijeta, foruma i slično (163), društvo (56) i ekonomija (40).

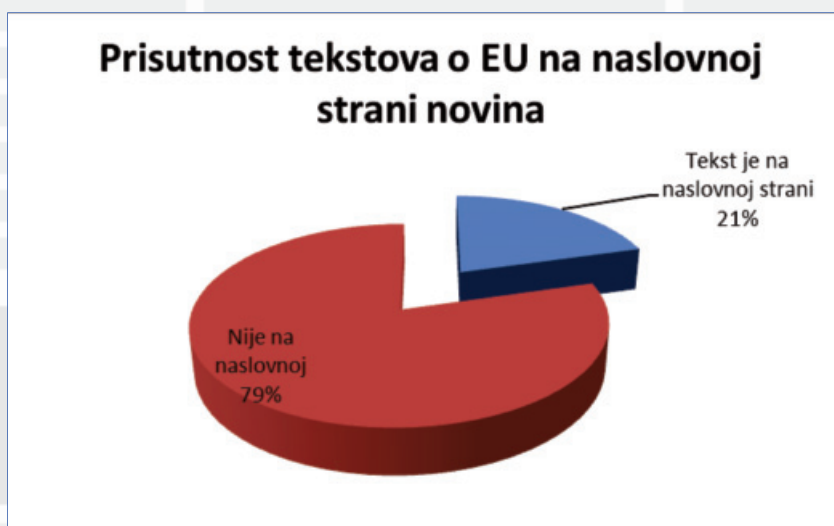
Rubrike	Politika	Društvo	Ekonomija	Ostalo	Ukupno
DAN	56	10	16	49	131
DNEVNE NOVINE	42	9	7	43	101
POBJEDA	27	14	13	37	91
SLOBODA	0	0	0	0	0
VIJESTI	20	23	4	34	81

Izvor: Građanska alijansa

Nivo značaja teme uglavnom je bio nacionalni (215), zatim globalni (132), dok su se lokalnim temama mediji bavili u 57 tekstova.

Naslov je u većini odgovarao suštini teksta (402), dok naslov nije odgovarao u dva teksta.

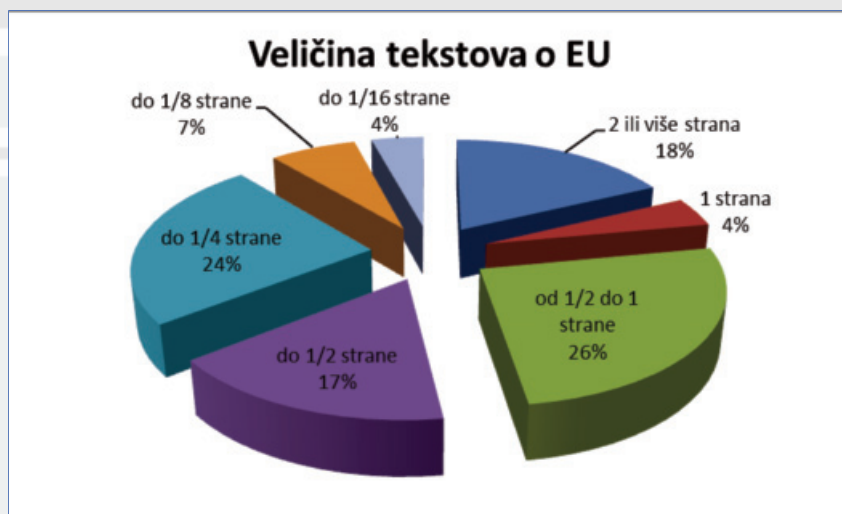
Tekstovi sa EU našli su se 83 puta na naslovnoj, što čini 21 odsto od ukupno objavljenih tekstova.

Izvor: Građanska alijansa

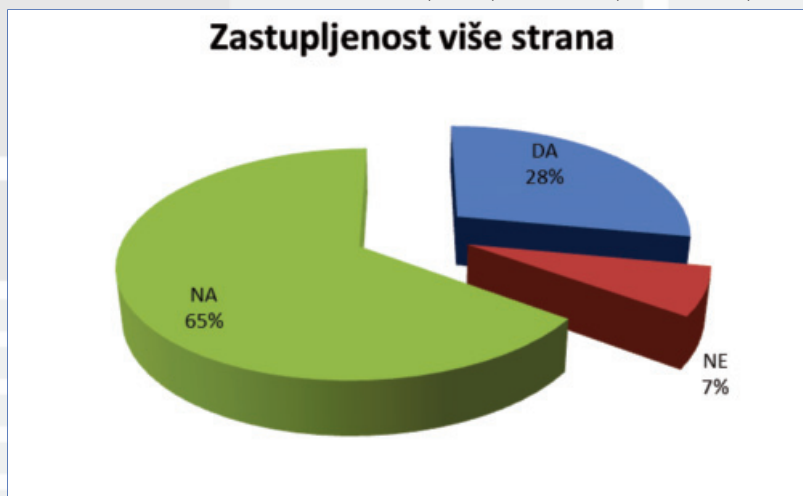
Tip teksta koji je najviše korišćen za informisanje o EU bio je izvještaj (134), zatim intervju (71), kratka informacija (59), analiza (51), ostale forme (50), dok je u agustu bilo 39 komentara.

Tekstovi obuhvaćeni monitoringom su u većini slučajeva zauzimali od polovine strane do jedne strane (26 odsto), dok su po četiri odsto zauzimali tekstovi na šesnaestini i cijeloj strani.

Izvor: Građanska alijansa

Kada je u pitanju zastupljenost strana u 65 odsto objava nije bilo moguće odrediti zastupljenost strana – ovaj podatak ne treba da čudi s obzirom da su izvještaji i intervjui bili najčešći tipovi tekstova.

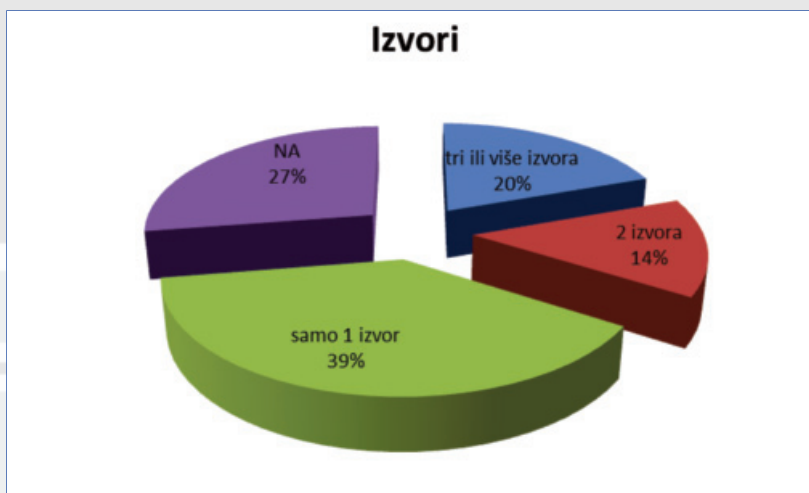
Izvor: Građanska alijansa

Samo dva teksta koja su obuhvaćena monitoringom nastala su u okviru projekta koji se finansira iz EU, dok ostala 402 teksta nisu bila dio projekata.

(c) Ton tekstova i raznovrsnost izvora informacija

Uglavnom je korišćen neutralni ton (308), zatim pozitivni (16), dok je negativna intonacija primijećena u osam objava.

U 39 odsto objava novinari su koristili samo jedan izvor informisanja, u 27 odsto nije bilo moguće odrediti izvor informisanja, takođe u 20 odsto objava korišćena su tri ili više izvora, dok je u samo 14 odsto objava bilo dva izvora informisanja.

Izvor: Građanska alijansa

U monitoringom obuhvaćenim tekstovima većinom su se koristili zvanični izvori informisanja (317), bilo je i drugih izvora u čak 82 teksta, dok u pet objava nije bilo moguće odrediti izvor informacija ili ga uopšte nije bilo.

IV METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Predmet monitoringa su svi članci koji su objavljeni u svim crnogorskim dnevnim novinama, a monitoring je posebno fokusiran na sledeće oblasti: politika, društvo i ekonomija.

U navedenim medijima praćena je prisutnost tekstova koji su kompletno posvećeni procesu ili dijelu procesa EU integracija - kvalifikovani kao "primarno o EU-tehnički", odnosno onih tekstova koji pominju EU standarde i vrijednosti u pomenutim oblastima kao "primarno o EU-standardi i vrijednosti", te onih koji samo pominju EU integracije. Ti tekstovi su upoređeni sa brojem tekstova koji su objavljeni u pomenutim medijima, a ne obrađuju tematiku EU. Monitoringom nisu obuhvaćeni: sport, oglasi i tenderi.

Kvalitativna i kvantitativna obrada nastavljena je za tekstove koji su kvalifikovani kao "primarno o EU" i one gdje su "EU standardi i vrijednosti samo pomenuti".

Procjenjivano je da li naslov teksta odgovara suštini teksta kako bi se utvrdilo u kojoj mjeri se pribjegava senzacionalističkom izvještavanju o EU. Kako bi se utvrdilo koju važnost mediji pridaju procesu pristupanja Crne Gore u EU i koliko prostora daju za te teme monitoringom je praćeno da li je pomenuti tekst i na naslovnoj strani novine, veličina teksta, kao i pozicija teksta na strani.

Analiziran je tip i intonacija tekstova koji su objavljeni, a koji se bave procesima EU integracija direktno ili posredno. Intonacija teksta je utvrđivana kao pozitivna, neutralna i negativna na osnovu pisanja novinara o temi i uređenja teksta (napomena: citati sagovornika koji su u negativnom tonu u odnosu na EU integracije ne znači apriori da je tekst negativno intoniran).

Po tipu tekstova razlikovani su: Izvještaj, Analiza, Kratka informacija, Intervju, Komentar i Ostalo. Za prva tri tipa teksta (Izvještaj, Analiza i Kratka informacija) provjeravano je da li je ispoštovan princip "obje strane priče", odnosno da li su tekstovi jednostrani i koliko je različitih izvora kontaktirano (napomena: ukoliko je dva ili više izvora predstavljalo istu instituciju/organizaciju, odnosno čak i stranu, to se u metodologiji tretiralo kao jedan izvor; ukoliko je u tekstu bilo naglašeno da je jednoj ili drugoj strani ponuđeno da kaže svoju stranu a da je ista to odbila to je tretirano kao da su zastupljene obje strane).

Kada su u pitanju izvori informacija, praćeno je da li su zastupljeni zvanični izvori informacija, poput državnih i lokalnih izvora, kao i međunarodne institucije kao što su Evropska Unija, Ujedinjene Nacije, Savjet Evrope, OEBS, te verifikovanih istraživanja, kao i zvaničnih saopštenja.

Monitoringom su se utvrđivali i trendovi kada je u pitanju objavljivanje tekstova koji se tiču EU tematike kada su finansirani iz EU projekata i da li mediji tu praksu baštine i kada nemaju dodatne izvore finansiranja.